

ประเทศไทยพัฒนาได้...แค่เริ่มต้นในวันนี้

วราภรณ์ ประภาติกุล
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ

จากการที่มีโอกาสได้เข้าร่วมอบรม “หลักสูตรการเสริมสร้างคุณลักษณะส่วนบุคคลและทักษะการทำงานสำหรับข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง” ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ระหว่างวันที่ 23 – 27 เมษายน 2561 นับได้ว่าเป็นโอกาสที่ดีมากในการทำงานรับราชการที่ทำให้ได้เปิดโลกทัศน์เกี่ยวกับแนวคิดในการพัฒนาประเทศครบทุกมิติ ทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม การพัฒนาเมืองและโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ การจัดการน้ำ การจัดการระบบขนส่ง การพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศควบคู่ไปกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมเดิมที่มีอยู่แล้ว การอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม และที่สำคัญ คือ เรื่องของการปรับตัวและรองรับการเจริญเติบโตของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการเส้นทางสายไหม (One Belt One Road : OBOR) ของประเทศจีน

ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีขนาดเล็ก จากข้อมูลปี พ.ศ. 2559 พบว่า สิงคโปร์ มีพื้นที่ประมาณ 710 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 5.76 ล้านคน มีความขาดแคลนทั้งที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า ในช่วง พ.ศ. 2503 – 2513 ประเทศสิงคโปร์ประสบปัญหามากหลายด้านซึ่งเกิดจากการขยายประเทศรวดเร็วเกินไป ทำให้เกิดปัญหาการว่างงาน การขาดแคลนที่อยู่อาศัย การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ปัญหาน้ำเน่าเสีย การขาดแคลนแหล่งน้ำ และปัญหาน้ำท่วมอย่างกว้างขวาง แต่อย่างไรก็ตาม ภายในระยะเวลาเพียง 5 ทศวรรษ สิงคโปร์สามารถพัฒนาประเทศและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานจนกลายเป็นศูนย์กลางทางการค้ากับต่างประเทศมากขึ้น จะเห็นได้จากค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ของปี พ.ศ. 2560 พบว่า สิงคโปร์มีค่า GDP เป็นอันดับหนึ่งของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นอันดับ 4 ของโลก นับว่าประเทศที่เป็นตัวอย่างด้านการพัฒนาประเทศให้เจริญเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและยั่งยืน

จากผลลัพธ์ของการพัฒนาประเทศสิงคโปร์ ทำให้สนใจศึกษาเรื่องปัจจัยที่ทำให้สิงคโปร์กลายเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว

และเป็นผู้นำทางด้านเศรษฐกิจของภูมิภาค จึงได้ทำการวิเคราะห์และถอดบทเรียนจากการไปอบรมในครั้งนี้เกี่ยวกับปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ประเทศสิงคโปร์พัฒนาและเติบโตไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

Soft power : สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีกำลังคนคุณภาพ ประชาชนส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน กล้าคิด กล้าแสดงออก มีการคิดต่อยอดไปข้างหน้า มีวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายเสมือนกับมีกฎหมายอยู่ในดีเอ็นเอ (Laws in DNA) ซึ่งในเรื่องของความคิดที่ตีแบบนี้ รัฐบาลได้กำหนดในหลักสูตรการศึกษาตั้งแต่วัยปฐม ทำให้เด็ก ๆ ได้รับการปลูกฝังความคิดที่ถูกต้อง มีการฝึกให้รักการเรียนรู้และหมั่นศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง มีการทำงานเป็นทีม และที่สำคัญที่สุด คือ ทุกคนมีความรักต่อประเทศสิงคโปร์เป็นอย่างมาก ทำให้ทุกคนมุ่งมั่นช่วยกันพัฒนาประเทศเพื่อความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้น

Long-term Planning : สิงคโปร์ เป็นประเทศที่มีการวางแผนในการพัฒนา ประเทศที่ดีมาก มีการวางแผนแบบ Concept Plan คือ การวางแผนระยะยาว ประมาณ 10 ปี และการวางแผนแบบ Master Plan ซึ่งเป็นการวางแผนในระยะ กลาง คือ 5 ปี โดยในระหว่างนี้หากเจอ

ปัญหาอุปสรรคใด ๆ ระหว่างดำเนินการ สามารถหาแนวทางแก้ไขและปรับเปลี่ยน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามแผนที่กำหนดไว้ทันที สำหรับการวางแผนแต่ละแบบนั้นได้ทำ การเชิญผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ของ รัฐบาล ภาคการศึกษา ภาคเอกชน ภาค ประชาชน และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน ที่เกี่ยวข้องร่วมกันคิดและวางแผนดังกล่าวให้ เหมาะสมต่อการพัฒนาประเทศ และที่สำคัญ รัฐบาลสิงคโปร์ให้ความสำคัญต่อแผนที่จัดทำ เป็นอย่างมาก และมุ่งมั่นดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามแผนที่กำหนดไว้อย่าง ชัดเจน ทำให้ประเทศสิงคโปร์เติบโตเพิ่มขึ้น อย่างรวดเร็วและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

Good Governance : รัฐบาลสิงคโปร์ เป็นรัฐบาลที่มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศ มีการตัดสินใจที่แน่วแน่ และเด็ดขาด ดำเนินการในทุกด้านเพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดต่อประเทศ เมื่อรัฐบาลได้ศึกษา ไตร่ตรอง และตัดสินใจจะทำโครงการใด เพื่อพัฒนาประเทศแล้ว จะดำเนินโครงการ นั้นโดยไม่ได้คำนึงว่าประชาชนทุกคนจะ พอใจหรือไม่ แต่ยึดหลักเพียงข้อเดียว คือ ถ้าโครงการนั้น ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ รัฐบาลก็จะดำเนินการต่อไป โดยมีแนวคิดที่ว่า “ไม่มีโครงการใดที่จะทำให้ทุกคนพอใจ เมื่อเวลาผ่านไปประชาชนจะเข้าใจ”

แต่อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้สร้างความเชื่อมั่น และไว้วางใจ ให้แก่ประชาชนในประเทศ เพราะทุกโครงการที่รัฐบาลดำเนินการนั้น ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตขึ้น

นอกจากนี้ รัฐบาลสิงคโปร์ใช้หลัก Win-Win ในการแก้ปัญหา เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ประโยชน์ โดยหลักการนี้ต้องอาศัย “ความเข้าใจกันและกัน” และ “การได้รับประโยชน์ร่วมกันโดยที่ไม่มีฝ่ายใดเสียเปรียบมากกว่ากัน” ซึ่งเป็นแนวคิดที่ทำให้ประชาชนศรัทธาและไว้วางใจในการทำงานของรัฐบาล เช่น รัฐบาลต้องการพัฒนาพื้นที่ริมแม่น้ำสิงคโปร์ ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจ แต่บริเวณนั้นมีชุมชนเมืองเก่าตั้งอยู่ รัฐบาลได้ทำการเข้าไปเจรจากับประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณนั้น จนกระทั่งได้ข้อตกลงที่ได้ประโยชน์ร่วมกัน ทั้งสองฝ่ายคือ แบ่งพื้นที่ส่วนหนึ่งในการพัฒนา อีกส่วนหนึ่งคงสภาพเมืองเก่าไว้ เพื่อรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิม และจัดเตรียมที่อยู่อาศัยแห่งใหม่ให้แก่ประชาชน อีกตัวอย่างหนึ่งคือ การให้เอกชนซื้อที่ดินเพื่อทำการค้าพาณิชย์ต่าง ๆ โดยเฉพาะย่านมารีน่าเบย์ โดยรัฐบาลให้สิทธิ์เอกชนเพียงบนพื้นดิน แต่ได้ดินเป็นของรัฐ หากเอกชนต้องการลงทุนต้องสร้างทางเดินใต้ดินและเปิดเป็นทางสาธารณะเพื่อให้ประชาชนสัญจรได้อย่างสะดวกสบาย ทำให้ประชาชนพึงพอใจและเอกชนก็ยอมรับในเงื่อนไข จึงทำให้อยู่

ร่วมกันโดยไม่มีการขัดแย้ง และตัวอย่างสุดท้าย เกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อม คือ การบำบัดน้ำเสียจากแหล่งน้ำ ซึ่งในอดีตแม่น้ำทุกสายของสิงคโปร์เน่าเสีย มีกลิ่นเหม็น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ รัฐบาลจึงมีนโยบายให้แยกระบบของน้ำฝน และการระบายน้ำเสียออกจากกัน ใช้น้ำดีไล่น้ำเสีย สร้างความเข้าใจกับประชาชนให้งดการทิ้งน้ำเสียลงแหล่งน้ำสาธารณะ แม้ว่า จะใช้เวลากว่า 50 ปีในการบริหารจัดการน้ำ ปัจจุบันทำให้สิงคโปร์มีระบบบริหารจัดการน้ำที่ดีทั้งประเทศ ซึ่งเชื่อมโยงเป็นระบบโยงแมงมุมมีระบบป้องกันน้ำท่วม และมีพื้นที่รองรับน้ำที่ดี นอกจากนี้ รัฐบาลยังให้มีการอนุรักษ์พื้นที่เดิมที่เป็นป่าไม้ไว้ ไม่อนุญาตให้ทำลายป่าแต่อย่างใด ทำให้ลดการเกิดปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อมได้

จากตัวอย่างทั้ง 3 เรื่อง จะเห็นได้ว่า รัฐบาลให้ความสำคัญในทุกด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่มีแนวคิดพื้นฐาน 3 ด้าน คือ “เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคมวัฒนธรรม” โดยต้องมองให้ครบทุกด้าน ไม่ได้มุ่งเน้นไปด้านใดด้านหนึ่ง จึงจะทำให้ประเทศเจริญเติบโตได้อย่างยั่งยืน

Big Power Relationship : ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับ

ต่างประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งจากการอบรม ได้เรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ตึงระหว่าง สิงคโปร์กับจีน มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม โดยมีโครงการนักศึกษาแลกเปลี่ยน มีศูนย์ วัฒนธรรมของจีนในประเทศสิงคโปร์ มีการ จัดนิทรรศการและประเพณีต่าง ๆ มีการ เรียนภาษาจีน มีการช่วยเหลือกันทางด้านการค้าและเศรษฐกิจ และที่สำคัญสิงคโปร์ได้ เตรียมพร้อมต่อการดำเนินโครงการเส้นทาง สายไหม (OBOR) ของจีน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ เชิงบวกต่อประเทศสิงคโปร์ในด้านการค้า การลงทุน และเศรษฐกิจ ทั้งนี้ สิงคโปร์ได้ เตรียมขยายและพัฒนาท่าเรือให้กลายเป็น ศูนย์กลางทางการค้าและการขนส่งทางน้ำ ระหว่างประเทศที่มีความเจริญและใหญ่ที่สุดในอนาคต

Innovative Urban : สิงคโปร์เป็น ประเทศที่มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ใน เมืองขึ้นเป็นจำนวนมากทั้งสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ สถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ เช่น Garden by The Bay รวมถึงระบบขนส่งสาธารณะ ทั้งรถไฟฟ้าและรถโดยสารประจำทางที่ เชื่อมต่อกันทั้งประเทศ โดยใช้บัตร Ezlink เพียงบัตรเดียว ช่วยให้การเดินทางใน สิงคโปร์สะดวกมากขึ้น ประหยัดเวลามากขึ้น และลดการปล่อยมลพิษทางอากาศมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการกระจายศูนย์การค้าออกสู่ พื้นที่รอบนอก เพื่อลดการเดินทางเข้ามา

ในเมือง อาจจะสามารถกล่าวได้ว่า ภายในระยะเวลา 3 ปี ใครที่เคยไปสิงคโปร์แล้วต้องกลับไปอีกครั้ง เพราะจะมีนวัตกรรมใหม่ให้เราได้ตื่นตาตื่นใจ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งล้วนส่งผลให้มีการจ้างงาน เพิ่มขึ้น มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และส่งผลต่อ เศรษฐกิจภาพรวมของประเทศดีขึ้น

ดังนั้น จากแนวคิดที่ได้ดังกล่าว สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเพื่อพัฒนา ประเทศไทย โดยมีข้อเสนอเพื่อการ เปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้มีความ เจริญเติบโตเพิ่มขึ้น ดังนี้

การพัฒนาด้านกำลังคนของประเทศ
โดยเริ่มปลูกฝังนิสัยของการมีวินัย มีความ กระตือรือร้น มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบ เคารพ ความคิด เห็น ของกัน และ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรักชาติ ควบคู่ไปกับการให้ความรู้ทางด้านวิชาการ โดยเราสามารถเริ่มต้นพัฒนาตัวเองได้ตั้งแต่วันนี้ เพื่อช่วยให้เกิดการส่งต่อความคิดดี ๆ สิ่งดี ๆ ไปสู่คนรุ่นหลัง และเชื่อมั่นว่าทุกคนจะมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศต่อไป

การวางแผน ปัจจุบันประเทศไทยมีการจัดทำแผนงานต่าง ๆ อย่างมากมาย หากมีการดำเนินการที่ต่อเนื่อง มีการบูรณา การทำงานร่วมกันจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีการทบทวนและปรับเปลี่ยนให้ เหมาะสมกับการทำงาน และมีการมุ่งมั่นทำให้เกิดการทำงานตามแผนงานที่วางไว้อย่าง

ชัดเจน เชื่อว่าภายใน 10 ปี ประเทศไทยจะเห็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน

การทำงานของรัฐบาล ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐทำให้ทราบว่า รัฐบาลมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานเพื่อพัฒนาประเทศ แต่หากมีการสื่อสารกับประชาชนให้เข้าใจในทิศทางการทำงานของรัฐบาล โดยสร้างความมั่นใจว่า ทุกโครงการที่รัฐบาลจะดำเนินการ รัฐบาลได้คิดและพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วว่าจะเกิดประโยชน์ต่อประเทศอย่างแน่นอนโดยไม่มีผลประโยชน์ส่วนตัวมาเกี่ยวข้อง หากมีคนไม่เห็นด้วยขอให้พูดคุยกันด้วยเหตุผล ไม่ใช่ความรู้สึก เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน โดยสิ่งสำคัญที่รัฐบาลควรมี คือ การยับยั้งในการพัฒนาประเทศ หากเรื่องใดเป็นเรื่องที่ดี มีประโยชน์ ขอให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีการเปลี่ยนรัฐบาลก็ตาม เพื่อให้ประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ประเทศไทยควรส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับต่างประเทศ ไม่เพียงแต่ประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่ควรรวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศใกล้เคียง เนื่องจากปัจจุบันกฎหมายของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน มีมาตรฐานแตกต่างกัน มีการบังคับใช้ต่างกัน

ดังนั้น ควรมีการหารือเกี่ยวกับกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบปฏิบัติ หรือมาตรฐานต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน (Harmonized Standard) เพื่อความสะดวกในการเข้า-ออกประเทศในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อรองรับโครงการเส้นทางสายไหมของจีนที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ที่จะต้องมีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงการปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม หากไม่มีการเตรียมพร้อมด้าน Harmonized Standard อาจจะทำให้เกิดปัญหาระหว่างประเทศตามมาในอนาคตได้

การประยุกต์สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการอบรมให้เข้ากับบทบาทภารกิจของงานที่รับผิดชอบ มีดังนี้

กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ มีหน้าที่ในการจัดหาก๊าซธรรมชาติและน้ำมันดิบเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ภายในประเทศ และในอนาคตเพื่อเป็นการรองรับการเปิดเส้นทางสายไหมของจีนที่อาจจะส่งผลให้มีการขนส่งที่เพิ่มขึ้น ทั้งทางบก ทางราง และทางอากาศ ทำให้มีภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น และมีการขยายตัวของชุมชนเมืองเพิ่มขึ้น ซึ่งล้วนมีความต้องใช้ไฟฟ้าและพลังงานเป็นตัวขับเคลื่อนทั้งสิ้น ดังนั้น การสร้างความรู้

และความเข้าใจแก่ประชาชน แบบ Soft Power การคิดสรรณวัตกรรมใหม่ ๆ สำหรับการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศ การเจรจาระหว่างประเทศบนพื้นฐานความสัมพันธ์ที่ดี และการมีนโยบายจากภาครัฐที่ชัดเจนเพื่อสนับสนุนให้มีการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมได้อย่างต่อเนื่องจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะช่วยรักษาเสถียรภาพความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศไทยได้

การกำกับดูแลให้บริษัทผู้รับสัมปทาน ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ และ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีการลงโทษตามกฎหมายที่กำหนด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้แก่สังคม

ในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ จะพิจารณาให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งแนวคิดนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ เพื่อช่วยกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหาแบบ Win-Win และเป็นการเจรจาให้ได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย ทั้งภาครัฐบาลและภาคประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

ส่งเสริม ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ให้รู้จักใช้ไฟฟ้าและน้ำมันอย่างประหยัด และรู้คุณค่า โดยปลูกฝังจิตใต้สำนึกให้แก่เด็กตั้งแต่วัยเรียน รวมทั้งให้ความรู้ความเข้าใจ

แก่ผู้ปกครอง นอกจากเริ่มที่เด็กแล้วสามารถเริ่มที่เจ้าหน้าที่ในกระทรวงพลังงานไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หากพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่เปลี่ยน ทำให้คนรอบตัวเริ่มเปลี่ยนตาม และจะส่งผลทำให้คนทั้งประเทศเปลี่ยนพฤติกรรมให้รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด ซึ่งเป็น การแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนอีกด้วย

จากข้อเสนอเพื่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป็นมุมมองความคิดเห็นส่วนบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และต่อยอดจากการฝึกอบรมในครั้งนี้ ซึ่งหวังว่า ถ้าในอนาคตมีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในระดับนโยบายมากกว่านี้ จะพยายามนำความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับ ช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้ประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าครบทุกมิติต่อไป